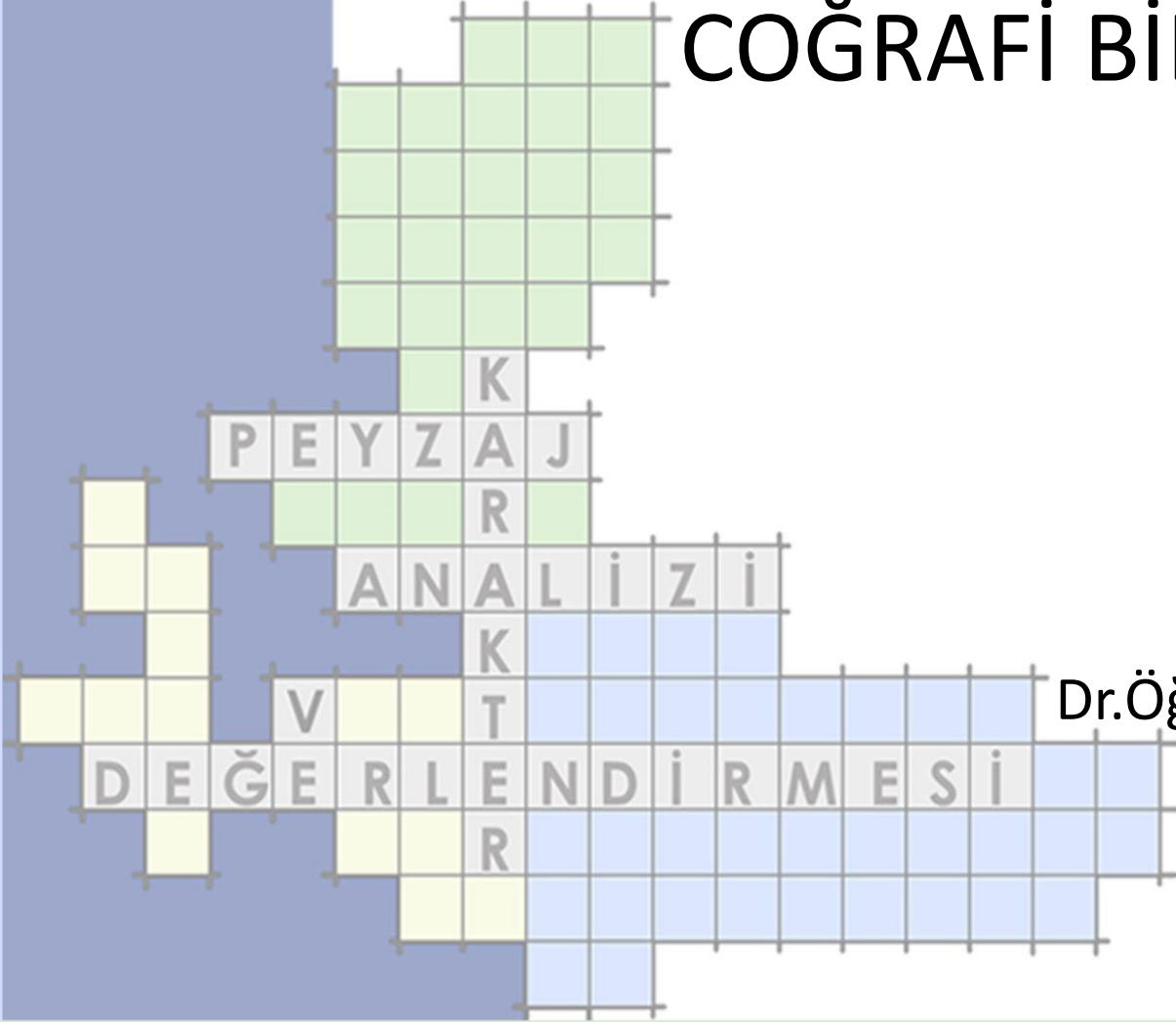

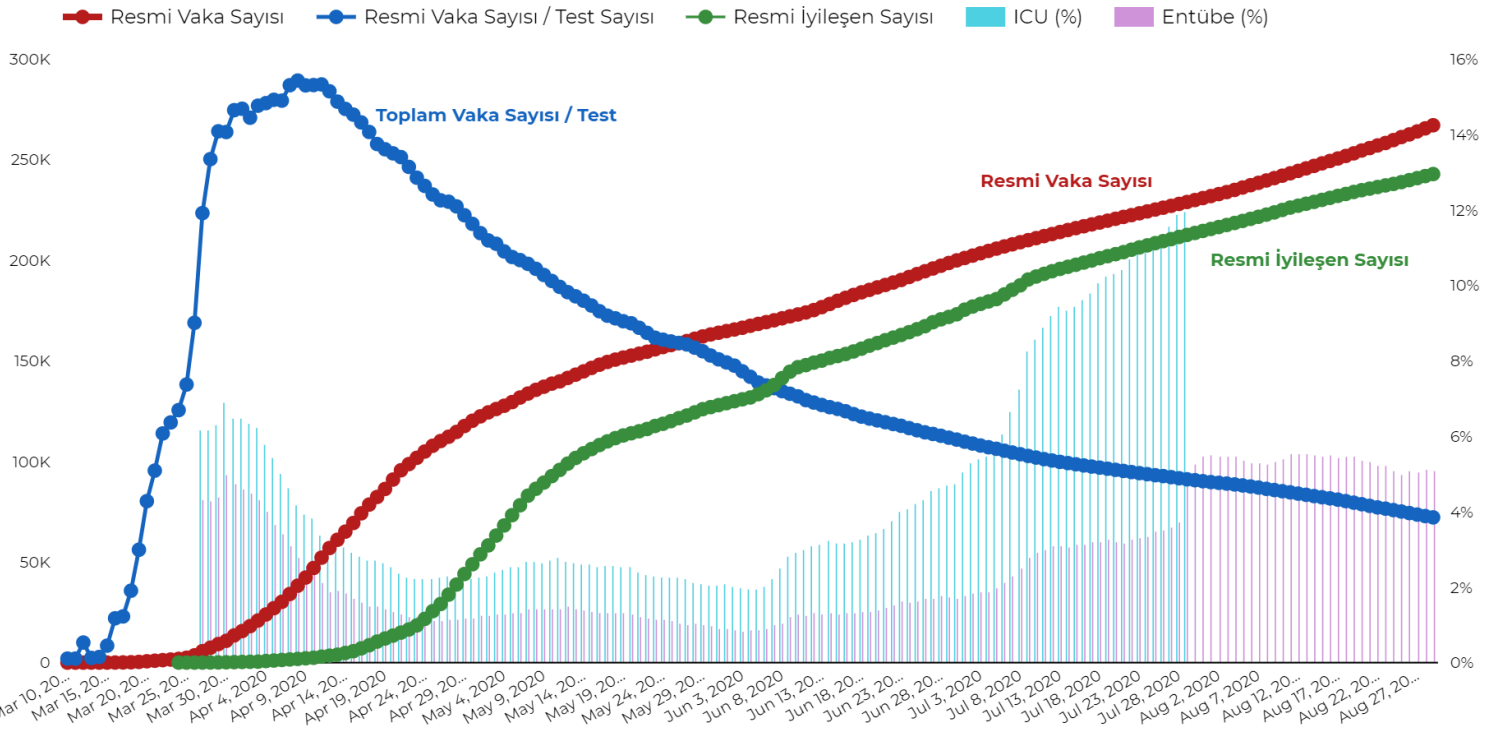
COĞRAFI BİLGİ SİSTEMLERİ

Dr.Öğr.Üyesi EMRAH YILDIRIM

- Bilgilerin şekilde toplanması, depolanması, işlenmesi ve anlamlı hale dönüştürülmesi için oluşturulmuş sistemlere **bilgi sistemi** denir.
- Bilgi sistemlerinin temel fonksiyonu **karar verme işlemini kolaylaştırmak ve bu süreci kısaltmaktır.**

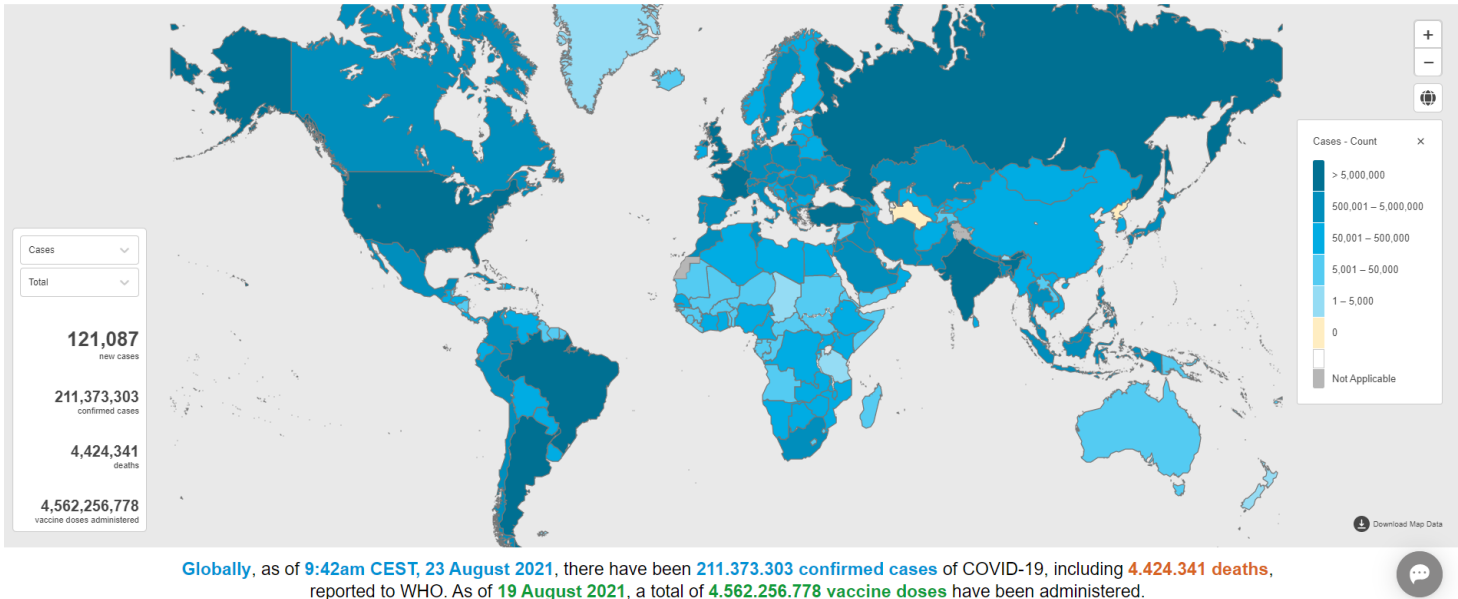
Kaynak: <https://acikders.tuba.gov.tr/course/view.php?id=30>

<https://datastudio.google.com/embed/u/0/reporting/2a6ef23e-4f71-4f26-92df-27fe3e864489/page/9ZtlB>

- **Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)**, mekansal kökenli bilgilerin (grafik ve öznitelik) bilgisayar ortamında **toplanması, girilmesi, saklanması, sorgulanması, mekansal analizlerinin yapılması, görüntülenmesi ve farklı formatlarda çıktı alınması** için oluşturulan bir bilgi sistemidir (Aranoff 1991).
- CBS'nin bilgi sistemlerinden farkı; sistemin değişik nesnelere ait öz nitelik bilgilerine ilave olarak **konum bilgilerini** de içermesidir.

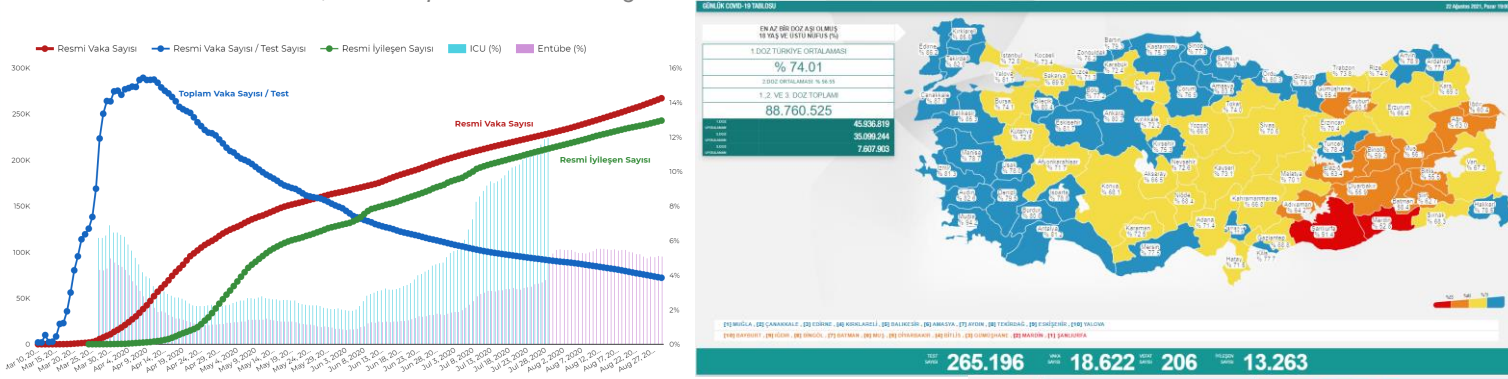
Kaynak: <https://acikders.tuba.gov.tr/course/view.php?id=30>

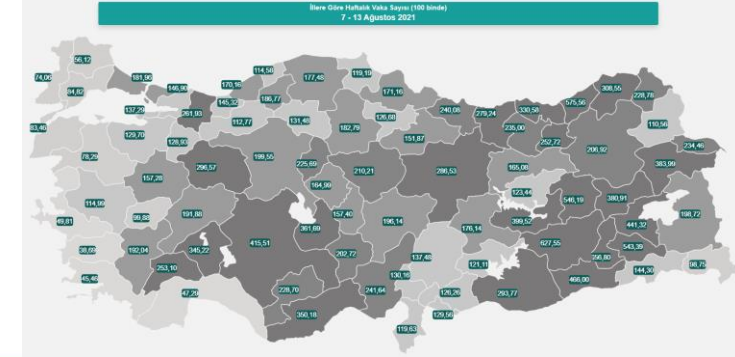
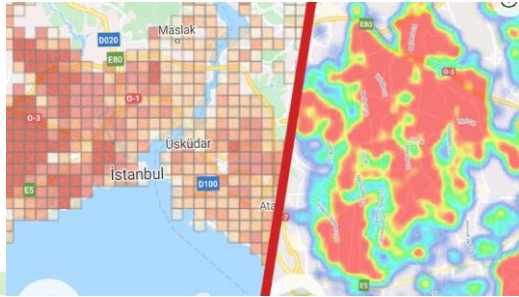
Kaynak: <https://covid19.who.int>

- CBS'nin temel çalışma prensibi belli bir coğrafi bölge için **grafik (konumsal) ve öznitelik (grafik/konumsal olmayan)** verilerinin ilişkilendirilerek farklı katmanlar halinde saklanması ve bu katmanları kullanarak istenilen analizlerin yapılmasına dayanmaktadır. Öznitelik bilgileri ilişkisel bir veri tabanı yönetim sistemi ile çizelgesel veriler olarak sistemde saklanırken aynı zamanda ilgili grafik veri katmanı ile bağlantılıdır.

Kaynak: Düzgün, Ş. 2008. Madencilikte Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Yardımcı Teknolojiler. Maden Mühendisliği - Açık Ocak İşletmeciliği - El Kitabı. TMMOB Maden Mühendisleri Odası. Ankara, 678 s. <https://acikders.tuba.gov.tr/course/view.php?id=30>

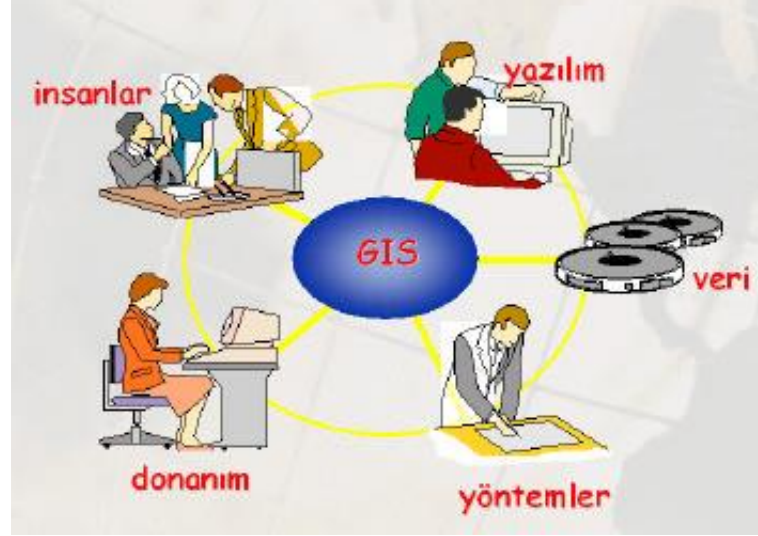

Kaynak: <https://datastudio.google.com/embed/u/0/reporting/2a6ef23e-4f71-4f26-92df-27fe3e864489/page/9Zt1B>

Kaynak: <https://covid19.saglik.gov.tr/>

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ELEMANLARI

Kaynak: İŞLEM GIS 2004. ArcGIS 9 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 218 s.

DONANIM

1. Bilgisayarlar
2. Ağ yapıları
3. İnternet üzerinden WWW'e dayalı sistemler
4. Mobil cihazlar

YÖNTEMLER

Sistemin başarılı çalışmasını sağlayan kurallar ve bu kuralların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen mantık zincirlerinden oluşan matematiksel yapılardır

YAZILIM

1. ArcGIS
2. MapInfo
3. TNTMips
4. IDRISI.....

VERİ

1. Grafik veriler (Haritalar, uydu görüntüleri, hava fotoğrafları vb.)
2. Öznitelik verileri (grafik veri ile ilişkilendirilmiş her türlü tablosal veri)

Kaynak: <https://acikders.tuba.gov.tr/course/view.php?id=30>

VERİ

Veri temininde ve CBS'de kullanımında verinin kalitesine ait özelliklerin değerlendirilmesi gerekir. Veri kalitesi değerlendirmesi için ana ölçütler şunlardır.

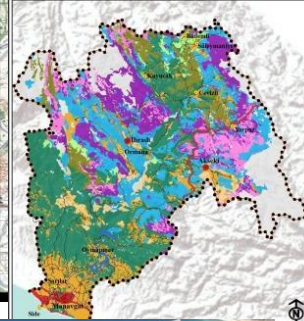
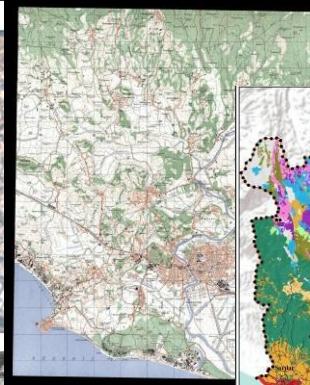
- **Doğruluk:** Verinin gerçek olguyu temsil derecesini belirler
- **Hassasiyet:** Verinin ayrıntı düzeyini dolayısıyla ölçeğini belirler
- **Sıklık:** Verinin toplanma sıklığını belirler
- **Güncellik:** Verinin ne kadar güncel olduğunu belirler
- **Kapsama alanı:** Yeryüzünde temsil ettiği alanı belirler

Kaynak: <https://acikders.tuba.gov.tr/course/view.php?id=30>

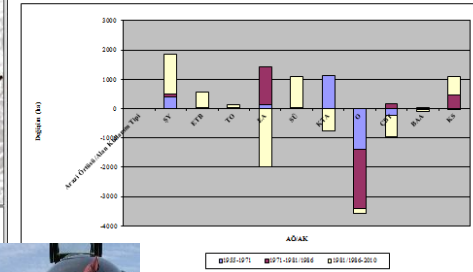

VERİ KAYNAKLARI

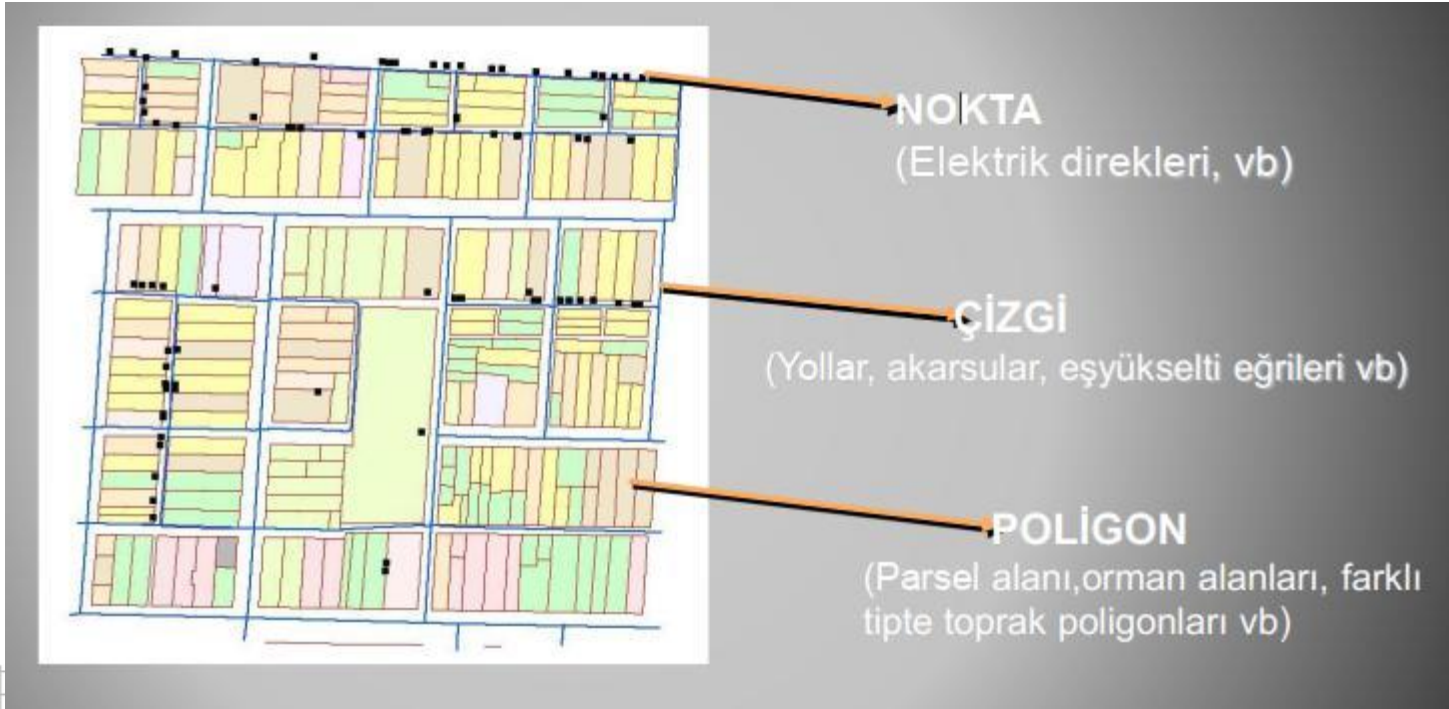
Arazi Çalışmaları	Uzaktan Algılama Yöntemleri	Kopyalama ve Çevirim	İstatistik ve Metinsel Veriler
GPS Jeodezik ölçme Teodolit Distomat Total Station	Uydu teknolojileri Fotogrametrik yöntemler	Harita ve planlardan kopyalama Önceki CBS uygulamalarından transfer Diğer çalışmalardan kopyalama	Liste verileri, Araştırma raporları PC bilgi bankası verileri Sayısal veri dönüş

Arazi Örtüsü/Alan Kullanım	1955-1971	1971-1981/1986	1981/1986-	Toplam
SY	396.00	87.75	1.372.50	1.856.25
ETB	5.25	19.00	537.50	561.75
TO		41.25	82.00	123.25
EA	133.25	1.274.25	-1.973.50	-566.00
SU	39.25	5.75	1.045.25	1.088.25
KTA	1.113.00	-18.25	-750.50	344.25
O	-1.403.75	-2.025.00	-164.50	-3.593.25
CBT	-239.50	150.75	-717.00	-805.75
BAA	-38.75	2.50	-58.00	-94.25
KS	-4.75	462.00	628.25	1.085.50

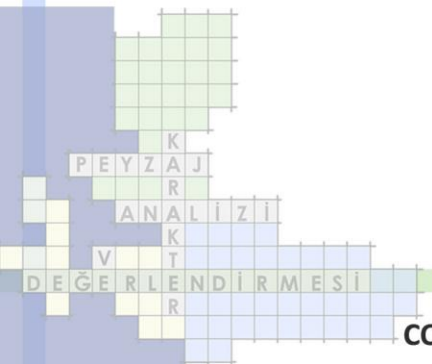
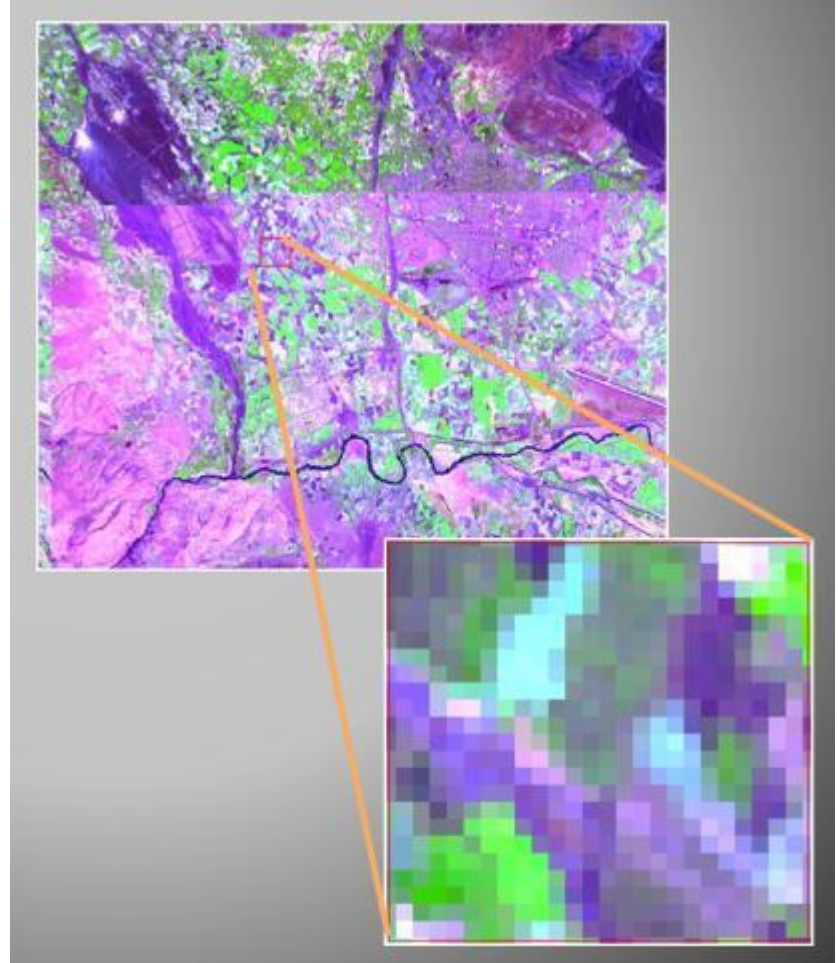
Vektörel veri modelinde, nokta, çizgi ve poligon (x,y,z) koordinat değerleriyle kodlanarak depolanırlar. Vektörel model mekansal objelerin kesin konumlarını tanımlamada son derece yararlı bir modeldir.

Kaynak: Erdoğan, M.A. 2020. CBS'de Veri/Kaynak Analizi Ders Notu. Çukurova Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü Coğrafi Bilgi Sistemleri Programı.

Raster görüntü, birbirine komşu grid yapıdaki aynı boyutlu hücrelerin bir araya gelmesiyle oluşur. Hücrelerin her biri piksel (pixel) olarak da bilinir. Fotoğraf görüntüsü özelliğine sahiptir. Vektör ve raster veri modellerinden biri genelde CBS uygulama biçimine göre tercih edilerek kullanılır.

Kaynak: Erdoğan, M.A. 2020. CBS'de Veri/Kaynak Analizi Ders Notu. Çukurova Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü Coğrafi Bilgi Sistemleri Programı.

VEKTÖR-RASTER VERİ TERCİHİ

VEKTÖR Veri Tercihi

- Vektör veri modelleri raster veri modellerinden çok daha karmaşık bir yapıya sahiptir.
- Sınırları, çizgisel ve noktasal objeleri vektör veri modelinde göstermek daha doğrudur.
- Vektör veri modeli kullanılarak, raster veri modeline göre çok daha doğru harita çıktıları elde edilir.
- Ağ analizi yapılacaksa (minimum yol mesafesi ölçülecekse ya da en uygun ulaşım güzergahı seçilecekse) vektör veri modeli kullanmak daha iyidir.
- Verilerin geometrik olmayan (öznitelik) verileri varsa ve bunların çalışmada kullanılması gerekiyorsa vektör veri modeli kullanılmalıdır.

RASTER Veri Tercihi

- Çakıştırma (overlay) analizi yapmayı, yani farklı katmanları çakıştırarak çalışmayı gerektiriyorsa raster veri modeli kullanmak daha iyidir.
- Eğer 3 boyutlu bir çalışma yapılacaksa sayısal yükseklik modeli(SYM) kullanmak gerekir ki bu raster veri modelidir.

Kaynak: Erdoğan, M.A. 2020. CBS'de Veri/Kaynak Analizi Ders Notu. Çukurova Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü Coğrafi Bilgi Sistemleri Programı.

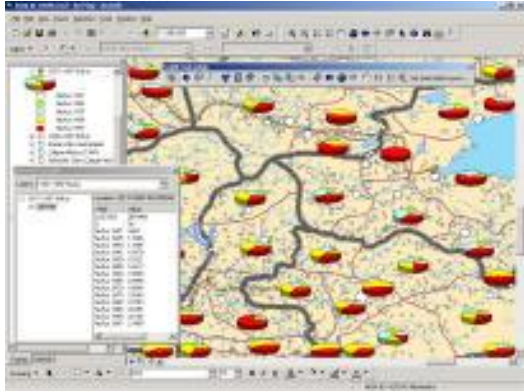
VEKTÖR-RASTER VERİ KARŞILAŞTIRMASI

Vektör Veri	Avantajlar
	Veri genelleştirme yapılmadan orijinal çözünürlüğünde gösterilebilir.
	Grafik olarak baskıya daha elverişlidir (tasarımlanma açısından).
	Hassas coğrafi konum bilgisi elde edilebilmektedir.
	Üzerinde değişiklik yapılmaya, ağ analizlerine, topolojik işlemlere uygun yapıdadır.
	Dezavantajlar
	Analiz edilmesi zordur, bu amaçla fonksiyonel veri takımlarına ihtiyaç vardır.
	Etkili analizler için topolojik ilişkiler düzeltilmeli, yeniden kurulmalıdır.
Yükseklik verisi gibi sürekli verilerin vektör yapıda ifadesi zordur, enterpolasyona ihtiyaç vardır.	
Raster Veri	Avantajlar
	Nicel analizlere uygundur.
	Tür, doku gösterimlerine uygundur.
	Yazıcı ve çizicilere (mürekkep püskürtmeli-lazer) uygun yapıdadır.
	Dezavantajlar
	Pikselin boyutu çözünürlüğü belirler.
Veri boyutu ve ihtiyaç duyulan depolama alanı büyüktür	

Kaynak: Erdoğan, M.A. 2020. CBS'de Veri/Kaynak Analizi Ders Notu. Çukurova Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü Coğrafi Bilgi Sistemleri Programı.

SORGULAMA

Coğrafi Bilgi Sistemi grafik ve grafik olmayan verilerin birbirleri ile bütünleşik olarak sorgulanmasına olanak tanır. Buna göre grafik veriden sözel verilere, sözel verilerden de grafik (konumsal veriye) verilere hızlı bir erişim sağlanmış olur.

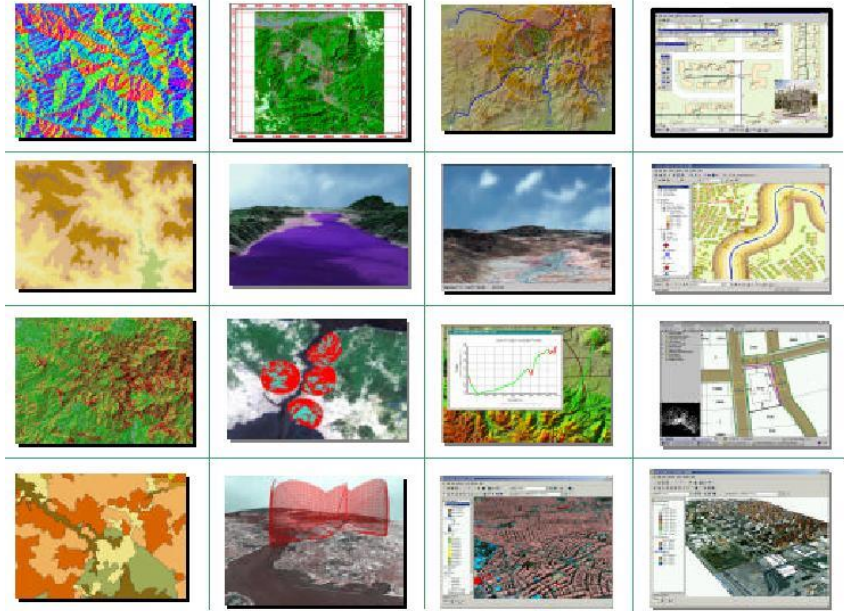
Kaynak: İŞLEM GIS 2004. ArcGIS 9 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 218 s.

ANALİZ

Coğrafi Bilgi Sistemi'nde depolanan veriler üzerinde konuma dayalı kararlar verebilme coğrafi verinin sorgulanması, görüntülenmesi ve analizler ile mümkün olmaktadır. Konumsal analiz işlemlerinde, mevcut girdilerden yararlanılarak, yeni bilgi kümeleri üretilir.

- Tampon Bölgeleme (Buffer)
- Bindirme Analizleri (Overlay)
- Yakınlık Analizleri (Proximity)
- Yoğunluk analizleri (Density Analysis)
- Adres Haritalama (Adress Geocoding)
- Dinamik Bölümler (Dynamic Secmentation)
- Kisayol ve Altyapı Yönetim Analizleri (Network Analysis)
- Yüzey Analizleri (3D, Aspect, Slope, Elevation, Visibility, Line of Site, Cut&Fill)

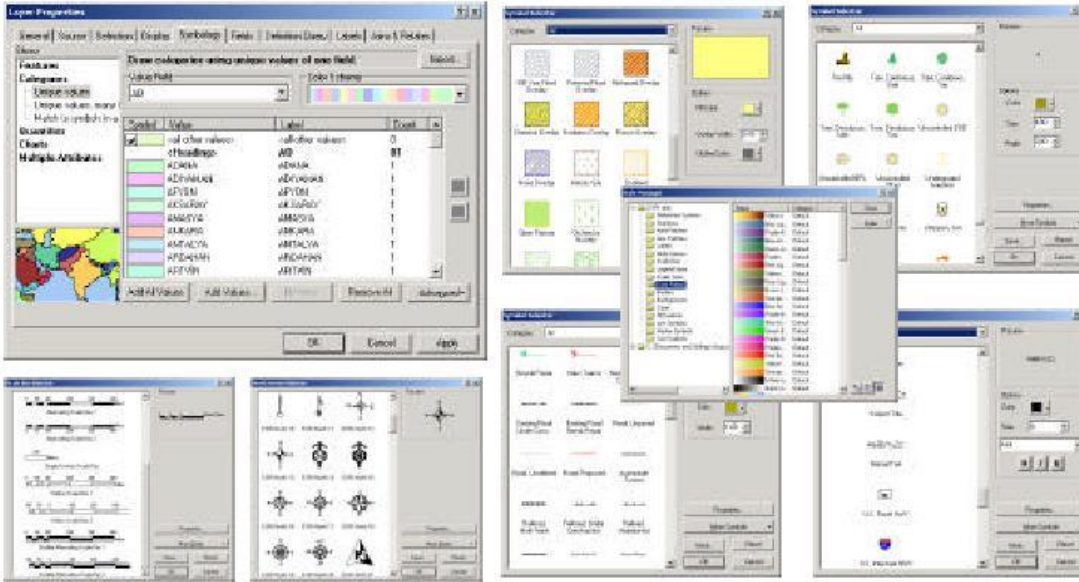

Kaynak: İŞLEM GIS 2004. ArcGIS 9 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 218 s.

VERİ GÖRÜNTÜLEME VE HARİTA ÇIKTI İŞLEMLERİ

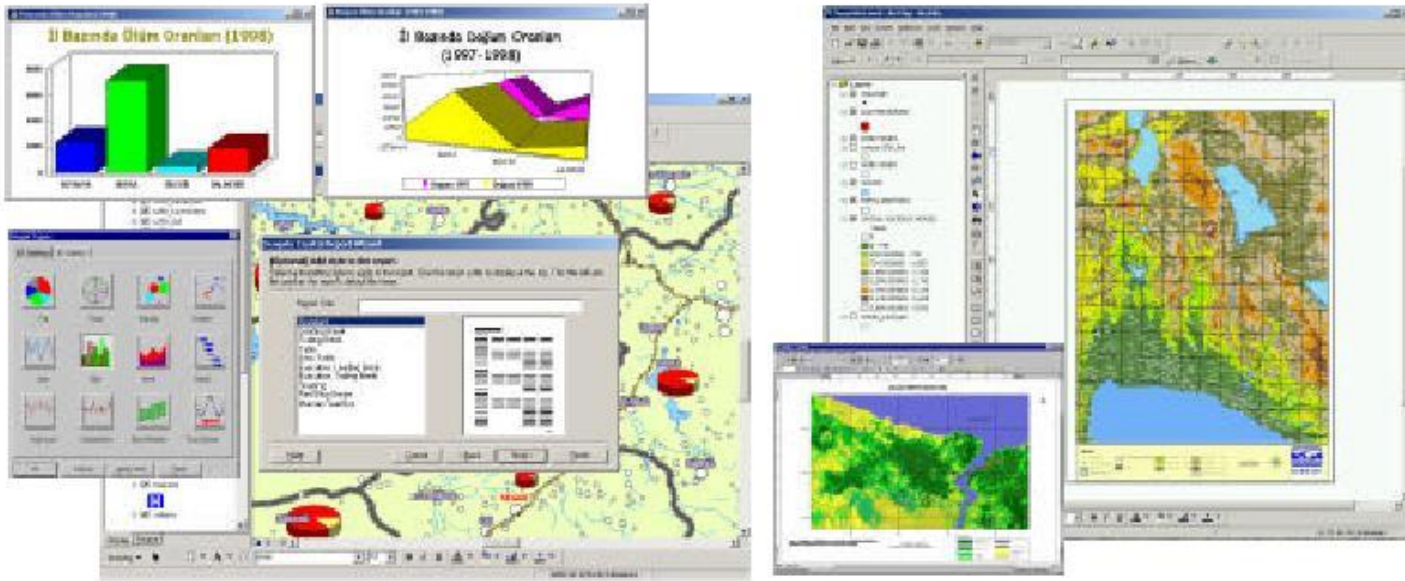
Sistemde depolanan vektör veriler, veritabanı bilgilerine göre sınıflandırılarak farklı özelliklerde görüntülenebilirler. Sistemde yer alan semboloji kütüphanesi ile, vektör verilere çizgi tipleri, tarama, renk ve grafik semboller atayarak harita görüntüleme işlemleri hızlı bir şekilde gerçekleştirilir.

Kaynak: İŞLEM GIS 2004. ArcGIS 9 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 218 s.

CBS'de Vektör ve Raster veri görüntüleme özelliklerinin yanısıra veri tabanı bilgilerinin Etiketlenmesi, Raporlanması ve Grafikler ile gösterimleri de mümkündür.

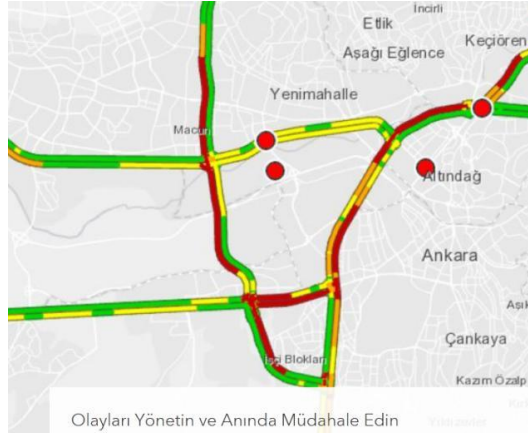
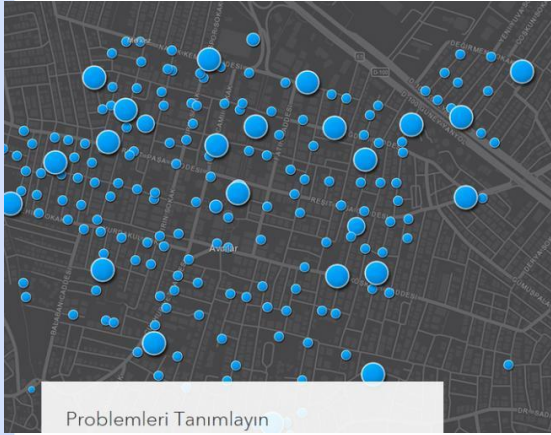

Kaynak: İŞLEM GIS 2004. ArcGIS 9 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 218 s.

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ İLE NELER YAPILABİLİR

Her sektörden binlerce kullanıcı, haberleşmek, analiz yapmak, bilgi paylaşmak ve karmaşık problemlerin çözümü için CBS'den faydalanmaktadır.

Kaynak: <https://www.esri.com.tr/tr-tr/cbs-nedir/genel-bakis#image1>

COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN KULLANIM ALANLARI

Coğrafi Bilgi Sistemleri, coğrafi verilerin söz konusu olduğu her alanda uygulanabilir bir yapı sunmaktadır.

Teknolojik gelişmelerle beraber farklı birçok uygulamayı içine alan Coğrafi Bilgi Sistemleri sorunlar karşısında, iş ve hizmetlerin tıkanma noktasına geldiği, mevcut yerleşim yerlerinde ya da planlanan yerleşimlerde, yerel yöneticiler için bir çözüm yolu olarak en çok önerilen yöntemdir ve birçok kullanım alanı bulunmaktadır.

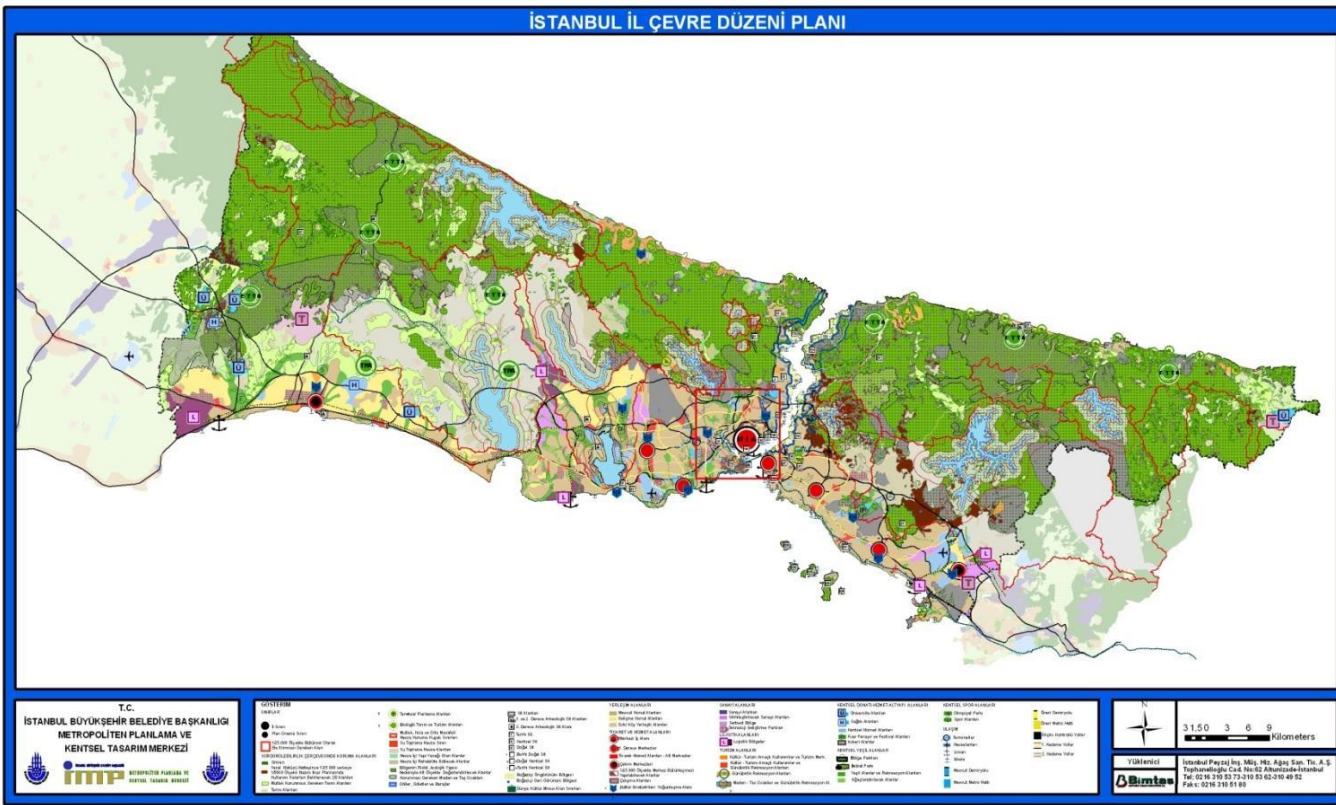
Kaynak: İŞLEM GIS 2010. ArcGIS 10 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 208 s.

Kaynak: https://www.chip.com.tr/haber/hayat-eve-sigar-yayinda-hayat-eve-sigar-uygulamasi-android-ve-ios_87615.html

Çevre Yönetimi: Çevre düzeni planları, çevre koruma alanları, ÇED raporu hazırlama, göller, göletler, sulak alanların tespiti, çevresel izleme, hava ve gürültü kirliliği, kıyı yönetimi, meteoroloji, hidroloji...

Kaynak: İŞLEM GIS 2010. ArcGIS 10 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 208 s.

Kaynak: <https://v3.arkitera.com/h39912-istanbul-cevre-duzeni-planinda-belirsizlikler.html>

Doğal Kaynak Yönetimi: Arazi yapısı, su kaynakları, akarsular, havza analizleri, yaban hayatı, yer altı ve yer üstü doğal kaynak yönetimi, madenler, petrol kaynakları...

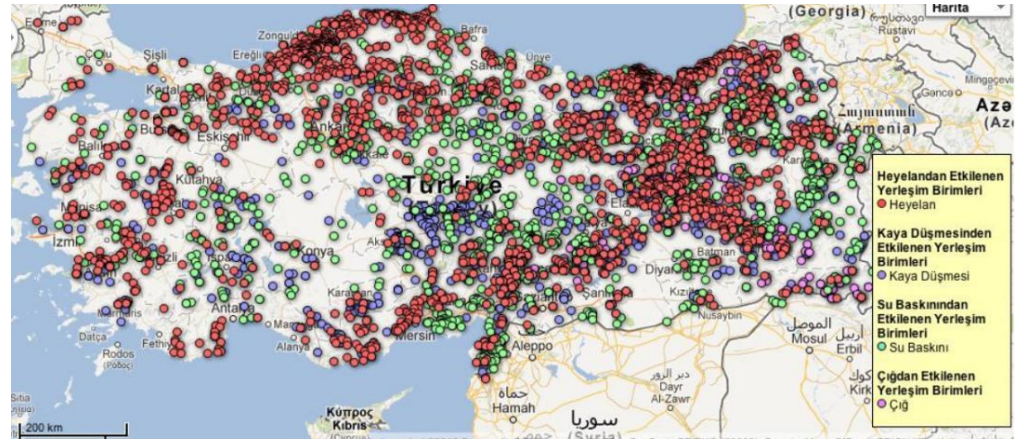
Mülkiyet-İdari Yönetim: Tapu-Kadastro, vergilendirme, seçmen tespiti, nüfus, kentler, beldeler, kıyı sınırları, idari sınırlar, tapu bilgileri, mücavir alan dışında kalan alanlar, uygulama imar planları...

Bayındırlık Hizmetleri: İmar faaliyetleri, otoyollar, devlet yolları, demir yolları ön etütleri, deprem zonları, afet yönetimi, bina hasar tespitleri, binaların cinslerine göre dağılımları, bölgesel kalkınma dağılımı...

Kaynak: İŞLEM GIS 2010. ArcGIS 10 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 208 s.

Kaynak: <https://www.kgm.gov.tr/sayfalar/kgm/sitetr/otoyollar/otoyollar.aspx>

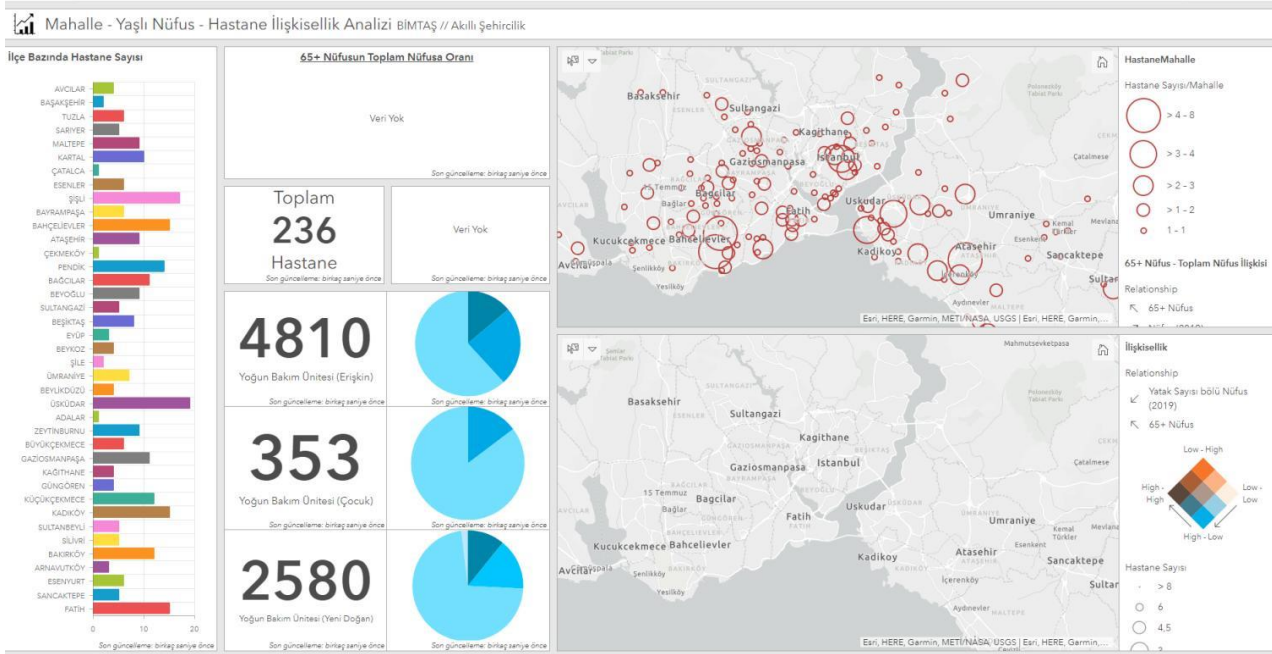

Kaynak: [http://www.dsi.gov.tr/docs/sempozymlar/afet-y%C3%B6netimi-ve-sel-riskde%C4%B1Ferlendirilmesi-\(d-%C5%9Fahin\).pdf?sfvrsn=2](http://www.dsi.gov.tr/docs/sempozymlar/afet-y%C3%B6netimi-ve-sel-riskde%C4%B1Ferlendirilmesi-(d-%C5%9Fahin).pdf?sfvrsn=2)

Eğitim: Araştırma-inceleme, eğitim kurumlarının kapasiteleri ve bölgesel dağılımları, okuma-yazma oranları, öğrenci ve öğretmen sayıları, planlama...

Sağlık Yönetimi: Sağlık-coğrafya ilişkisi, sağlık birimlerinin dağılımı, personel yönetimi, hastane vb. birimlerin kapasiteleri, bölgesel hastalık analizleri, sağlık tarama faaliyetleri, ambulans hizmetleri...

Kaynak: İŞLEM GIS 2010. ArcGIS 10 Uygulama Dokümanı. İşlem Şirketler Grubu Eğitim Dokümanları. Ankara, 208 s.

Kaynak: <https://medium.com/@cbsmedya/yerli-covid-19-harita-uygulamalar%C4%B1-56975f08d936>

PEYZAJ KARAKTER ANALİZİNDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ ve UZAKTAN ALGILAMA TEKNİKLERİ KULLANIMI: GAZİANTEP KENTİ ÖRNEĞİ

Müge ÖZTÜRK¹, Hakan DOYGUN²

¹ Arş. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 46100, Kahramanmaraş mugeozturk36@gmail.com
² Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 46100, Kahramanmaraş doygun@ksu.edu.tr

Kaynak: Öztürk, M. ve Doygun, H. 2016. Peyzaj Karakter Analizinde Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Teknikleri Kullanımı: Gaziantep Kenti Örneği. 6. UZAKTAN ALGILAMA-CBS SEMPOZYUMU (UZAL-CBS 2016), 5-7 Ekim 2016, Adana/Türkiye, s. 859-864.

Gaziantep Peyzaj Karakter Tipleri İçin Geliştirilen Tanımlama Sistemi

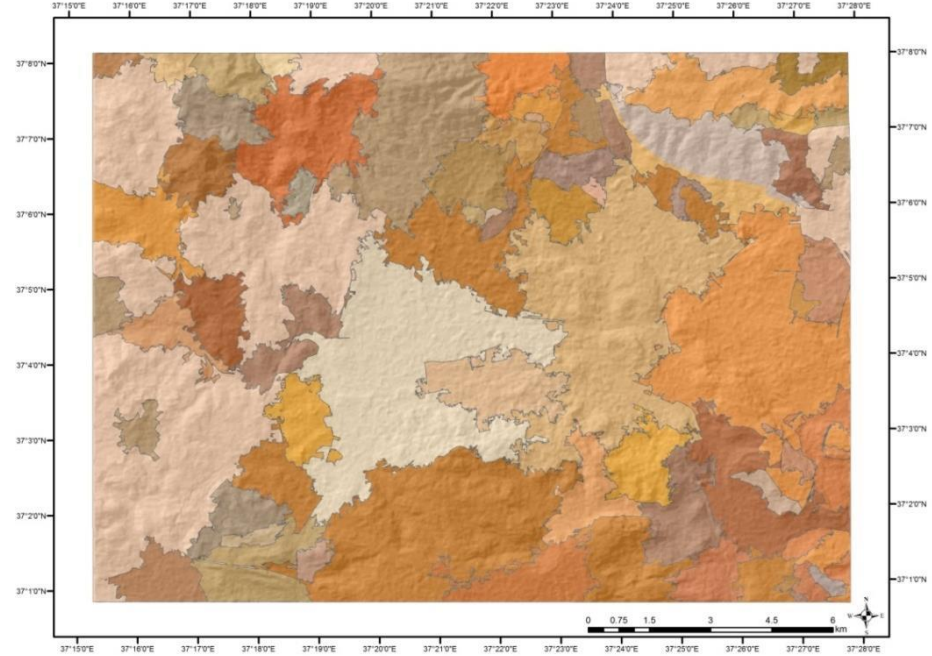
Jeoloji Q-Ayrılmamış Kuveterner E-Neritik Kireçtaşı-Eosen M-Neritik Kireçtaşı-Miyosen B-Bazalt-Üst Miyosen		Büyük Toprak Grupları F-Kırmızımsı Kahverengi Topraklar K-Kolüvyal Topraklar T-Kırmızı Akdeniz Toprakları X-Bazaltik Topraklar	
Peyzaj tipi KD-Q-F-VII-V			
Çakıştırma sırasına göre (Alan kullanımları, Jeoloji, Büyük toprak grupları, Toprak yetenek sınıfları, Jeomorfoloji) Kuveterner arazide, 7.sınıf kırmızımsı kahverengi toprak ile kaplı vadi üzerinde bulunan kentsel yerleşimler			
Alan Kullanımları (2.Düzye) KD-Kentsel Doku YK-Yeşil Kentsel Alanlar TA-Tarımsal Alanlar KO-Karışık Ormanlar İ-İbrelili Ormanlar BA-Bitki Örtüsü Az Olan Alanlar Ç-Çıplak Kayalıklar S-Su Yapıları		Toprak Yetenek Sınıfları I.Sınıf II.Sınıf III.Sınıf IV.Sınıf VI.Sınıf VII.Sınıf	
		Jeomorfoloji D-Dağlık Alan P-Plato O-Ova V-Vadi	

Kaynak: Öztürk, M. ve Doymuş, H. 2016. Peyzaj Karakter Analizinde Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Teknikleri
Kullanımı: Gaziantep Kenti Örneği. 6. UZAKTAN ALGILAMA-CBS SEMPOZYUMU (UZAL-CBS 2016), 5-7 Ekim 2016, Adana/Türkiye, s. 859-864.

Gaziantep Kenti Peyzaj Karakter Tipleri

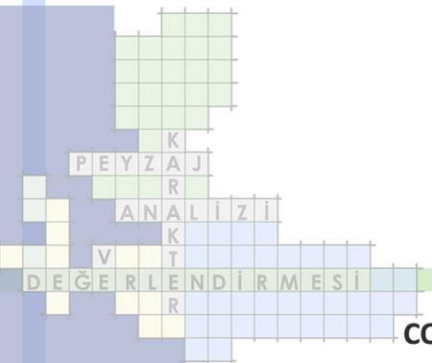
Jeoloji Q-Ayrılmamış Kuveterner E-Neritik Kireçtaşı-Eosen M-Neritik Kireçtaşı-Miyosen B-Bazalt-Üst Miyosen	Büyük Toprak Grupları F-Kırmızımsı Kahverengi Topraklar K-Kolüvyal Topraklar T-Kırmızı Akdeniz Toprakları X-Bazaltik Topraklar
Peyzaj tipi KD-Q-F-VII-V	
Çakıştırma sırasına göre (Alan kullanımları, Jeoloji, Büyük toprak grupları, Toprak yetenek sınıfları, Jeomorfoloji) Kuveterner arazide, 7. sınıf kırmızımsı kahverengi toprak ile kaplı vadi üzerinde bulunan kentsel yerleşimler	
Alan Kullanımları (2.Düzyer) KD-Kentsel Doku YK-Yeşil Kentsel Alanlar TA-Tarımsal Alanlar KO-Karışık Ormanlar İ-lbrel Ormanlar BA-Bitki Örtüsü Az Olan Alanlar Ç-Çıplak Kayalıklar S-Su Yapıları	Toprak Yetenek Sınıfları I.Sınıf II.Sınıf III.Sınıf IV.Sınıf VI.Sınıf VII.Sınıf
	Jeomorfoloji D-Dağlık Alan P-Plato O-Ova V-Vadi

Kaynak: Öztürk, M. ve Doygun, H. 2016. Peyzaj Karakter Analizinde Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Teknikleri Kullanımı: Gaziantep Kenti Örneği. 6. UZAKTAN ALGILAMA-CBS SEMPOZYUMU (UZAL-CBS 2016), 5-7 Ekim 2016, Adana/Türkiye, s. 859-864.

Peyzaj Karakter Tipleri

BA-E-F-VII-P	KD-M-F-VII-V	TA-E-F-VII-P	TA-M-K-II-P
BA-E-K-II-P	KD-M-K-II-O	TA-E-F-VII-V	TA-M-X-VII-O
BA-M-F-VII-P	KD-M-X-VII-O	TA-E-K-II-P	TA-M-X-VII-V
BA-M-F-VII-V	KD-Q-F-II-V	TA-E-K-II-V	TA-Q-F-II-V
KD-E-F-IV-P	KD-Q-K-II-O	TA-E-X-VII-O	TA-Q-F-VI-O
KD-E-F-VII-P	KD-Q-T-III-P	TA-M-F-II-P	TA-Q-K-I-V
KD-E-F-VII-V	KO-E-F-VII-P	TA-M-F-IV-P	TA-Q-X-VII-V
KD-E-K-II-P	KO-M-F-VII-P	TA-M-F-IV-V	YK-E-F-VII-V
KD-E-K-III-P	S-E-K-II-P	TA-M-F-VII-D	YK-Q-F-VII-O
KD-E-X-VII-V	TA-B-X-VII-P	TA-M-F-VII-O	Ç-E-F-VII-D
KD-M-F-VII-O	TA-E-F-IV-P	TA-M-F-VII-P	İO-E-F-VII-P
KD-M-F-VII-P	TA-E-F-VII-O	TA-M-F-VII-V	İO-M-F-VII-P

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi Atatürk University Journal of Agricultural Faculty

Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg., 51 (1): 8-20, 2020
Atatürk Univ. J. of Agricultural Faculty, 51 (1): 8-20, 2020
ISSN: 1300-9036, E-ISSN: 2651-5016
<http://dergipark.gov.tr/ataunizfd>

Araştırma Makalesi / Research Article

Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi Hatıla Vadisi Milli Parkı Örneği

Hilal TURGUT^{1,a*} Ashhan TIRNAKÇI^{2,b}

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Artvin, Türkiye

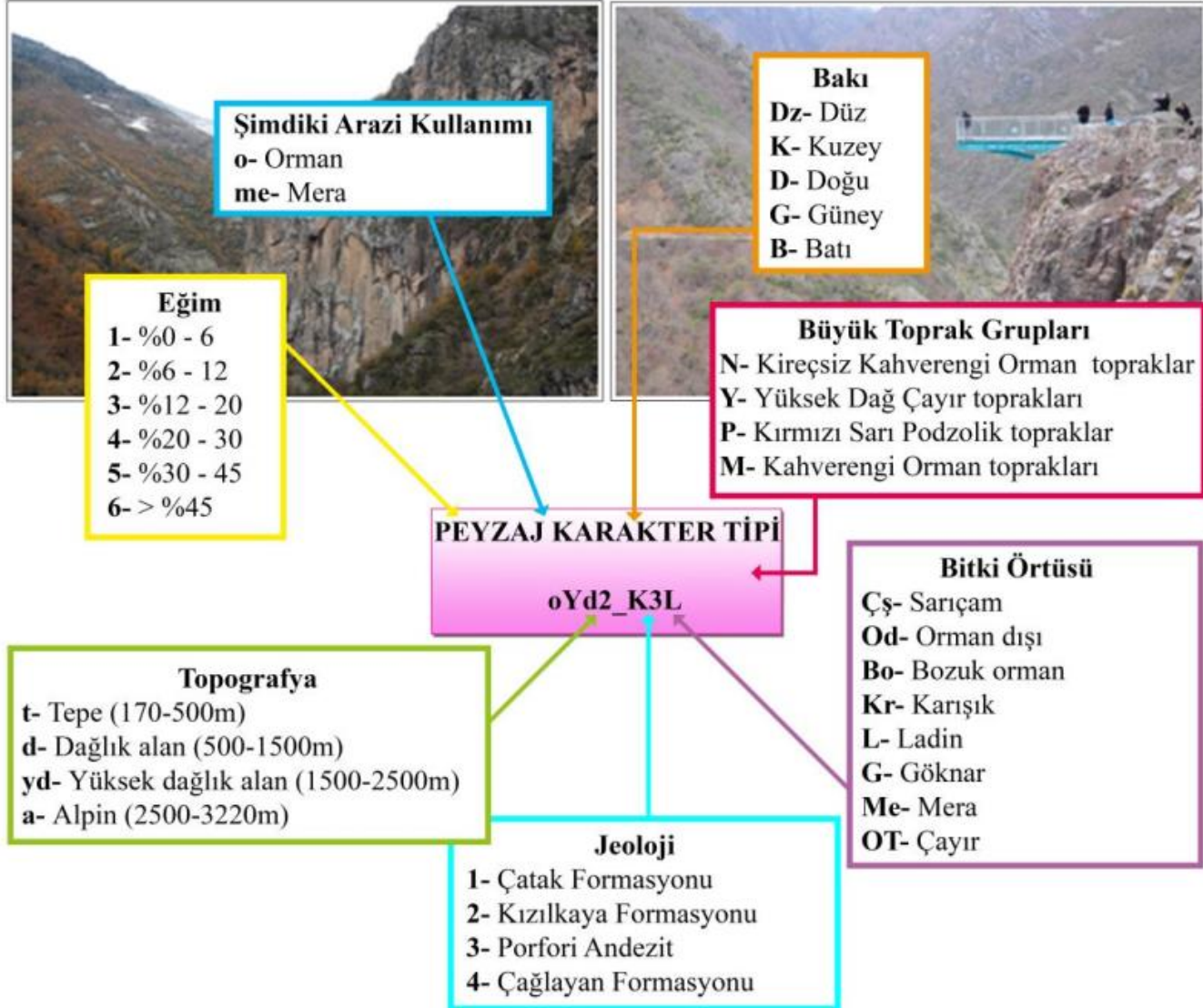
²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
Nevşehir, Türkiye

*Sorumlu yazar e-mail: hturgut@artvin.edu.tr

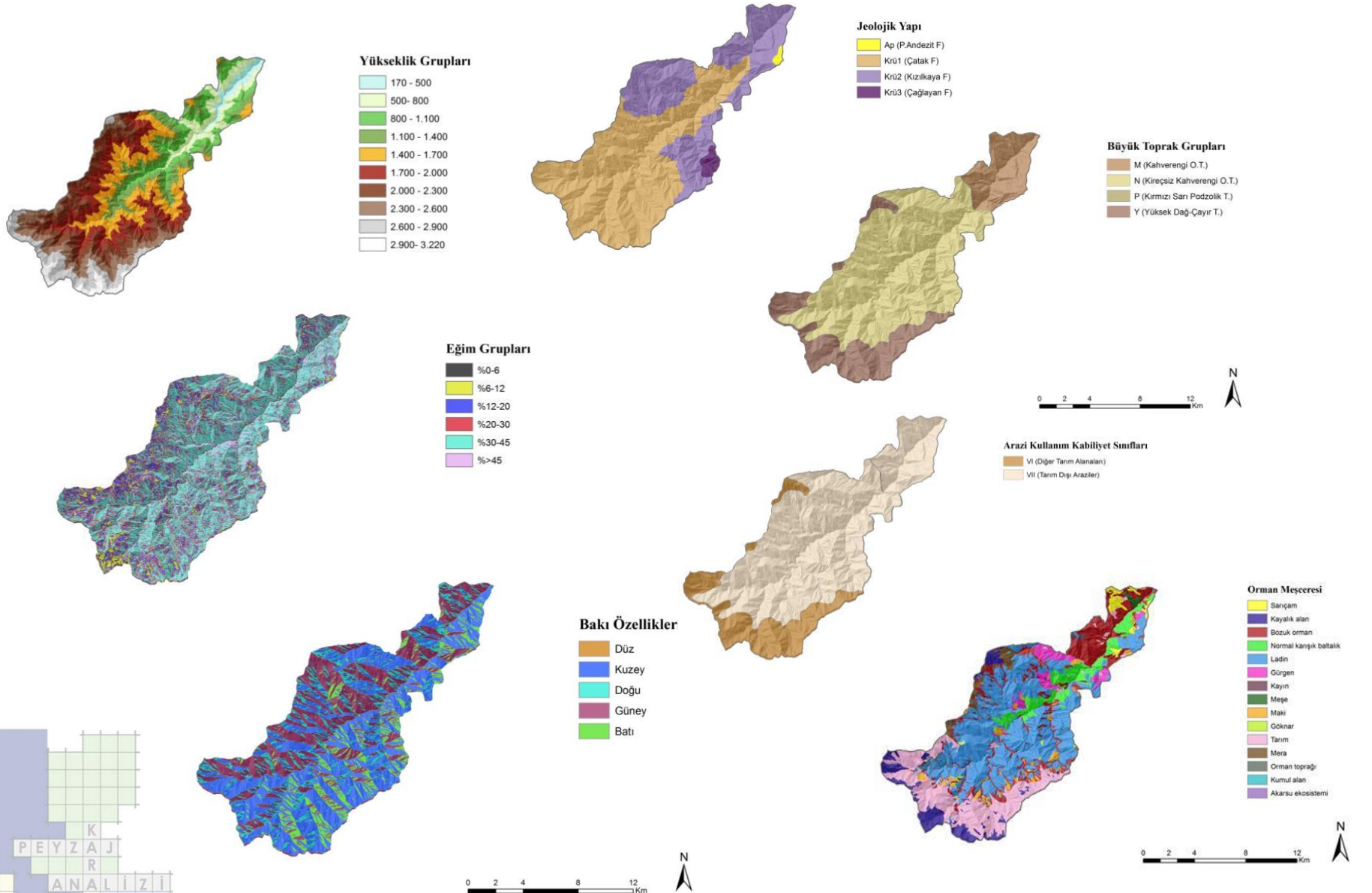
doi: 10.17097/ataunizfd.565108

Kaynak: Turgut, H. ve Tırnakçı, A. 2020. Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi Hatıla Vadisi Milli Parkı Örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 51(1): 8-20.

Karakter anahtarı

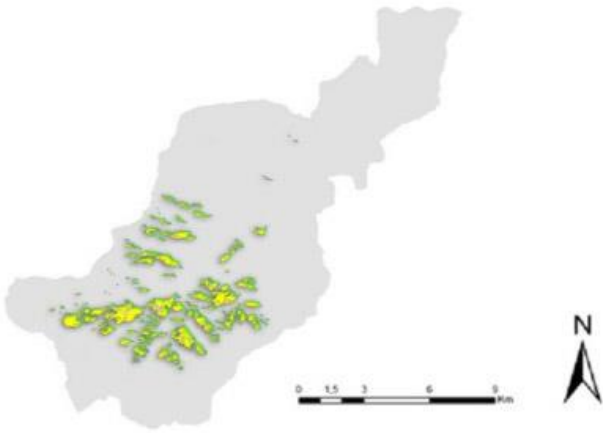
Kaynak: Turgut, H. ve Tırnaççı, A. 2020. Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi Hatıla Vadisi Milli Parkı Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(1): 8-20.

Kaynak: Turgut, H. ve Tırnakçı, A. 2020. Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi Hatila Vadisi Milli Parkı Örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 51(1): 8-20.

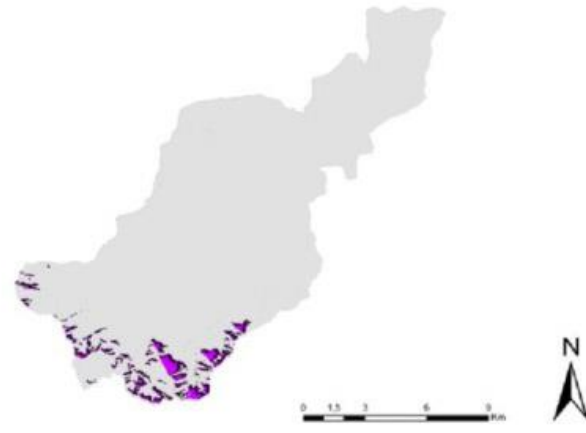
Baskın özellik gösteren karakter tip alanları

Peyzaj Karakter Tipi	Açıklama	Alansal dağılım	
		Ha	%
oNyd1_Dz5L	Hatila Vadisi kireçsiz kahverengi orman topraklara sahip, yüksek dağlık, çatak formasyonunda, düz bakırlı, %30-45 eğimde, ladin bitki örtüsü ile kaplı orman alanı	968	5,7
oNyd1_D5L	Hatila Vadisi kireçsiz kahverengi orman topraklara sahip, yüksek dağlık, çatak formasyonunda, doğu bakırlı, %30-45 eğimde, ladin bitki örtüsü ile kaplı orman alanı	574	3,4

a)

Alansal olarak baskın karakter gösteren bölgeler a) oNyd1_Dz5L karakter alanı, b) oNyd1_D5L karakter alanı

b)

Kaynak: Turgut, H. ve Tımakçı, A. 2020. Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi Hatila Vadisi Milli Parkı Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(1): 8-20.

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi

Atatürk University Journal of Agricultural Faculty

Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg., 51 (2): 126-139, 2020
Atatürk Univ. J. of Agricultural Faculty, 51 (2): 126-139, 2020
ISSN: 1300-9036, E-ISSN: 2651-5016
<http://dergipark.gov.tr/ataunizfd>

Araştırma Makalesi / Research Article

Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprüköy (Erzurum) İlçeleri Örneği*

Ahmet KOÇ^{1,a,**} Sevgi YILMAZ^{2,b}

¹ Dicle Üniversitesi, Diyarbakır Teknik Bilimler MYO, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, Diyarbakır, Türkiye

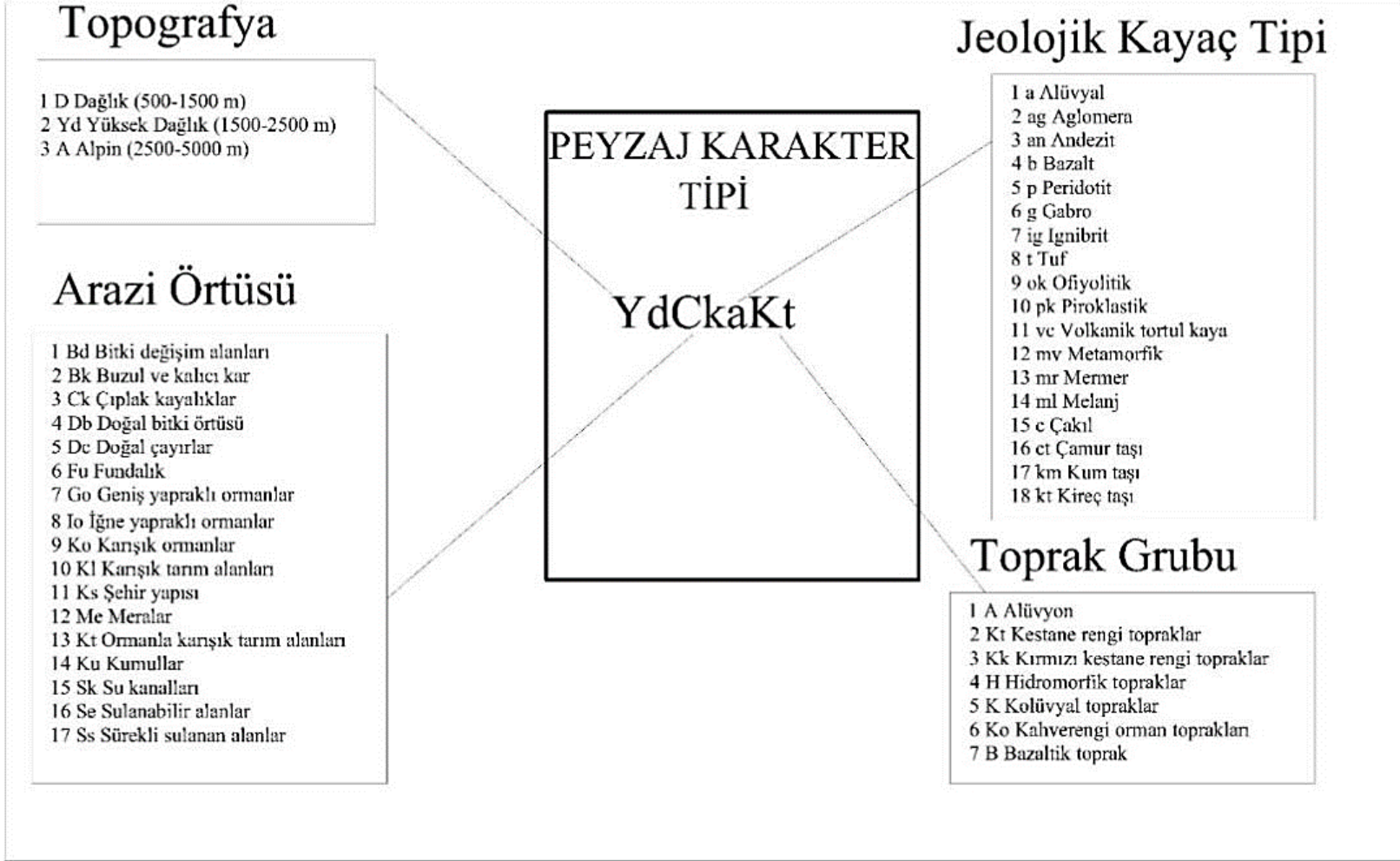
² Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, Türkiye

**Sorumlu yazar e-mail: ahmetkoc0625@hotmail.com

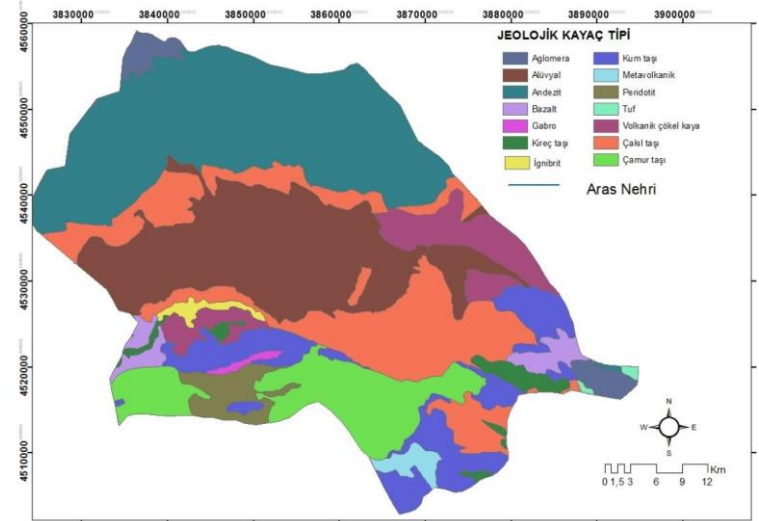
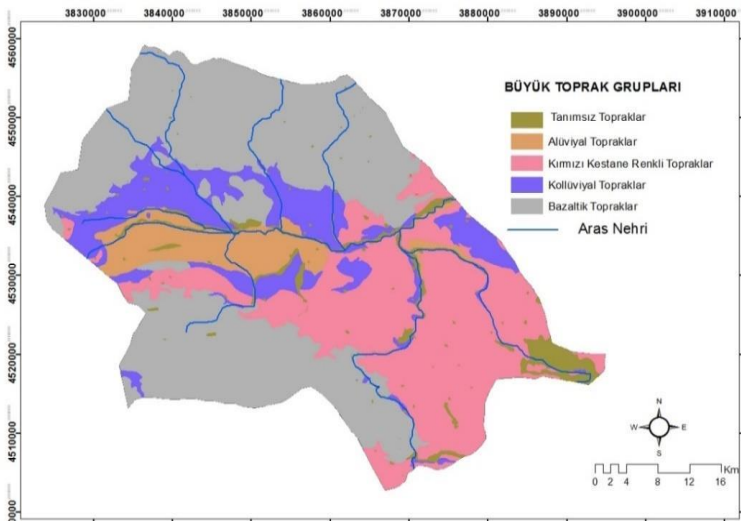
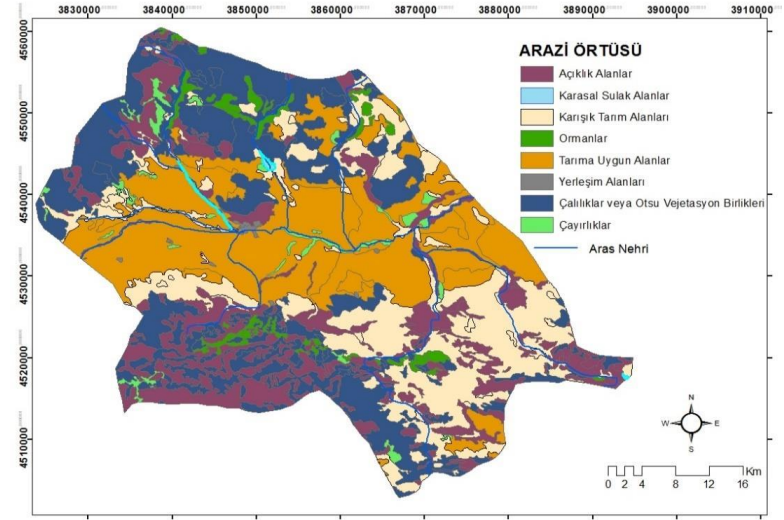
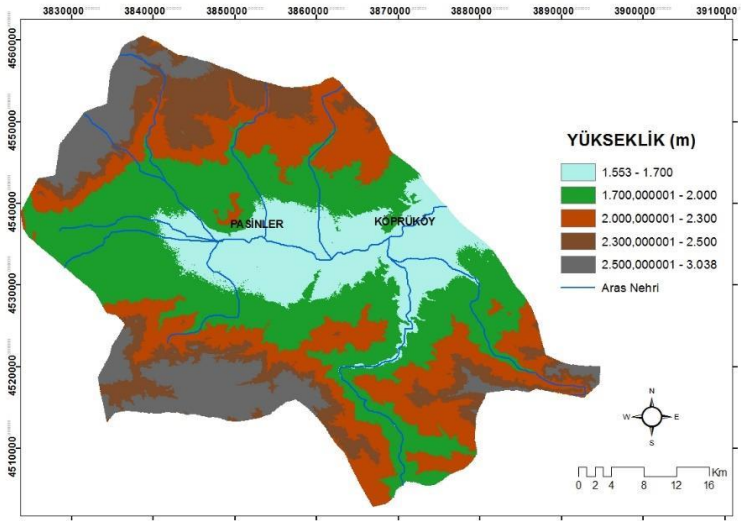
doi: 10.17097/ataunizfd.596643

Kaynak: Koç, A. ve Yılmaz, S. 2020. Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprüköy (Erzurum) İlçeleri Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(2): 126-139.

Peyzaj karakter kodlama sistemi

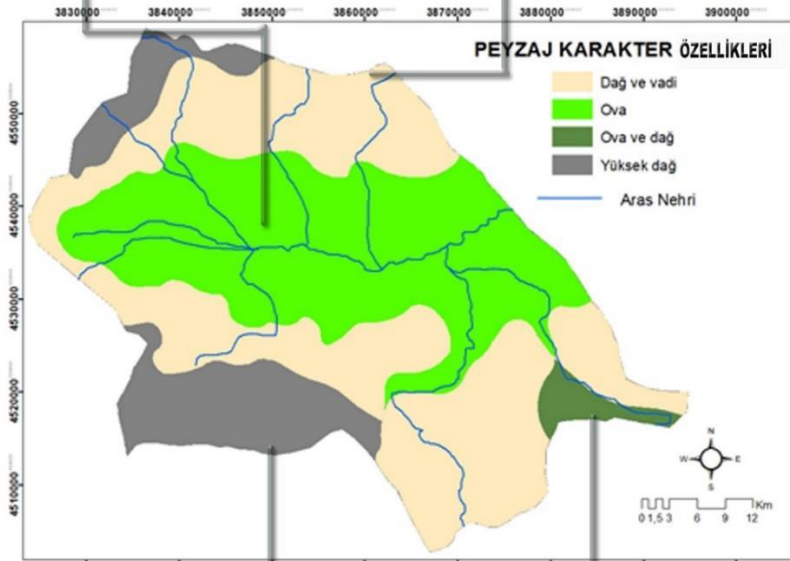
Kaynak: Koç, A. ve Yılmaz, S. 2020. Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprüköy (Erzurum) İlçeleri Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(2): 126-139.

Kaynak: Koç, A. ve Yılmaz, S. 2020. Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprükoy (Erzurum) İlçeleri Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(2): 126-139.

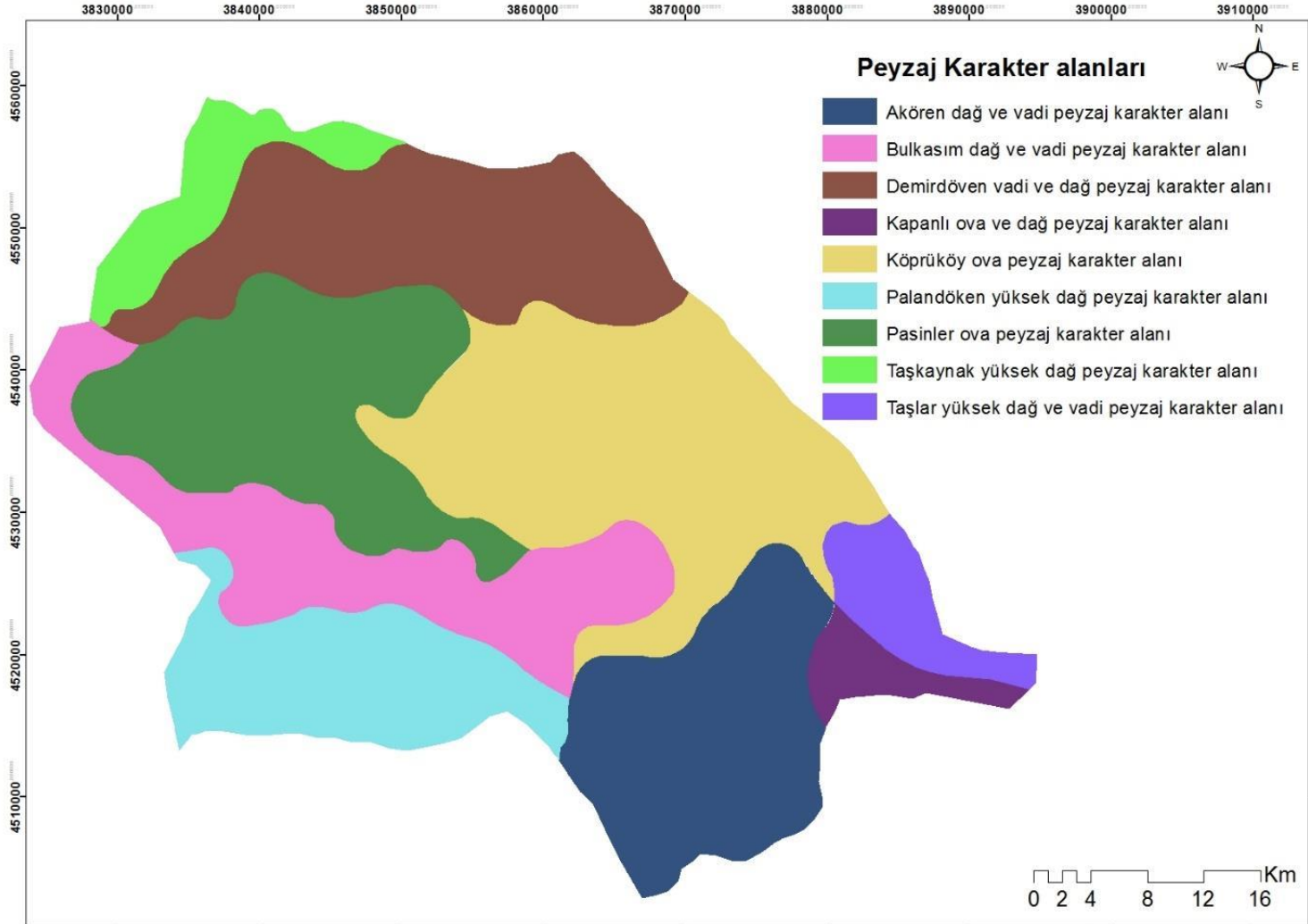

Çalışma alanına ait
peyzaj karakter özellikleri

Kaynak: Koç, A. ve Yılmaz, S. 2020. Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprüköy (Erzurum) İlçeleri Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(2): 126-139.

Çalışma alanına ait peyzaj karakter alanları

Kaynak: Koç, A. ve Yılmaz, S. 2020. Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi: Pasinler-Köprüköy (Erzurum) İlçeleri Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 51(2): 126-139.

Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi

Program Kodu: 1001

Proje No: 214O393

Proje Yürütücüsü:
Prof.Dr. Meryem ATİK

Kaynak: Atik, M., Ortaçesme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

Antalya Bölgesi Peyzaj Karakterleri Ön Sınıflamasında Kullanılan Temel Veriler

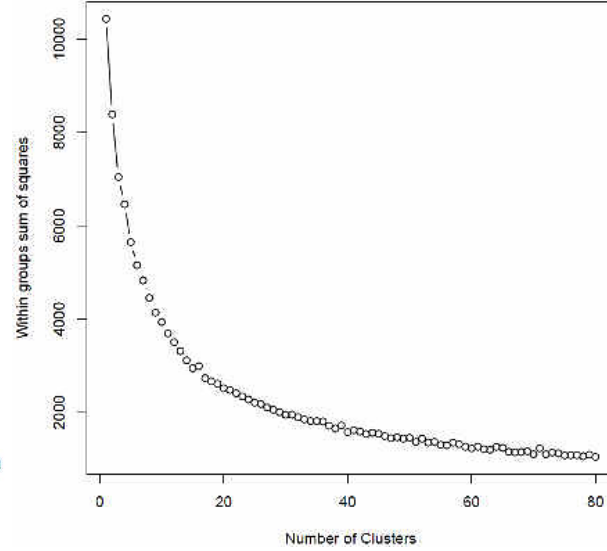
Yükseklik		Jeolojik Yapı		Büyük Toprak Grupları		Bitki Örtüsü		CORINE Alan Örtüsü	
(m)	Kod	Dönem	Kod	Grup	Kod	Örtü Tipi	Kod	Sınıflar	Kod
0-100	yuk1	Devoniyen	jeoloji1	Diğer	toprak1	Akarsu yatağı	bitki1	Yerleşim alan.	corine11
100-250	yuk2	Eosen	jeoloji2	Alüvyal	toprak2	Herdemyeşil ormanlar	bitki2	Endüstriyel, ticari ve ulaşım alan.	corine12
250-500	yuk3	Jurasik	jeoloji3	Kestanerengi	toprak3	Karışık Ormanlar	bitki3	Maden ocakları, çöplük ve inşaat alan.	corine13
500-1000	yuk4	Kambriyen	jeoloji4	Kırmızı kahverengi Akdeniz	toprak4	Kumul	bitki4	Yapay, tarımsal olmayan açık alan.	corine14
1000-1500	yuk5	Karbonifer	jeoloji5	Kırmızı imsi kahverengi	toprak5	Kültürel alanlar	bitki5	Tarıma uygun, ekilebilir alanlar	corine21
1500-2000	yuk6	Kretase	jeoloji6	Hidromorfik	toprak6	Orman açıklık ve kayalıkları	bitki6	Kalıcı süreklili ürünlerin bulunduğu alan.	corine22
2000-2500	yuk7	Kuvaterner	jeoloji7	Kolüvyal	toprak7	Sazlık-bataklık alanlar	bitki7	Otlaklar, çayırıklar, meralar	corine23
2500-3000	yuk8	Miyosen	jeoloji8	Regosoller	toprak8	Su Yüzeyi	bitki8	Karışık Tarım Alan.	corine24
		Ordovisyen	jeoloji9	Kahverengi orman	toprak9			Ormanlar	corine31
		Paleosen	jeoloji10	Kireçsiz kahverengi orman	toprak10			Çalılıklar ve/veya otsu bitkiler	corine32
		Permiyen	jeoloji11	Organik	toprak11			Bitki örtüsü az veya olmayan alan.	corine33
		Pliyosen	jeoloji12	Rendzinalar	toprak12			Karasal sulak alan.	corine41
		Siluriyen	jeoloji13	Alüvyal Sahil	toprak13			Karasal sular	corine51
		Triyas	jeoloji14	Kırmızı Akdeniz	toprak14				
				Yüksek dağ	toprak15				

Kaynak: Atik, M., Ortaçşeme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

Hiyerarşik Kümeleme Analizi yardımı ile homojen yapıdaki **2088** karakter biriminin benzer biyofiziksel özellikler itibarıyla **20** küme altında toplanması mümkün olmuştur.

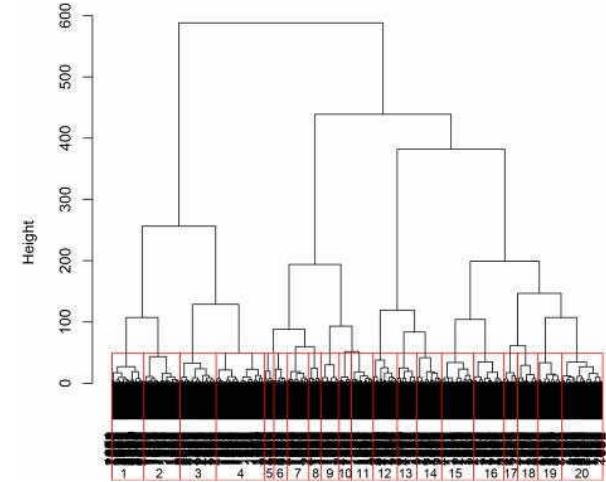
Küme İçindeki Toplam Birim Sayısı ve Kümelerin Peyzaj Karakterlerine Göre Ortalama

Küme	Küme içindeki birim sayısı	Yükseklik	Jeolojik Yapı	Büyük Toprak Grupları	Bitki Örtüsü	CORINE Alan Örtüsü
1.Küme	155	0.7342606	-0.63706154	-1.1027758	-1.0586915	0.45080297
2.Küme	83	0.6197268	-0.68504517	0.8317516	0.5204543	-1.28508715
3.Küme	205	-0.9663511	-0.35488878	0.7196411	-1.1506706	0.52004841
4.Küme	106	-0.3639328	1.46808531	-1.2542543	-0.9899555	0.47390505
5.Küme	135	-0.5628167	1.46075128	0.8229654	-1.0852403	0.47977811
6.Küme	52	0.7325980	0.05035426	0.7768200	-1.0450022	0.49973393
7.Küme	128	-1.2171181	-0.02993949	-0.8499099	0.5204543	-1.41446751
8.Küme	175	-0.9792791	1.57671786	0.5451026	0.6839106	-0.09478069
9.Küme	92	0.9930543	1.41909043	0.3341685	0.9406229	0.46902589
10.Küme	153	1.0346964	-0.34120827	-1.0241807	1.3539658	1.17035886
11.Küme	100	-1.0923417	-0.09302661	0.8283035	0.4908441	-1.48169837
12.Küme	60	-0.9321352	-0.45499429	-1.1166646	-1.0615914	0.45994725
13.Küme	77	1.0687908	1.40762990	-0.2397842	-1.0511988	0.44245734
14.Küme	103	-1.0939073	-0.06199843	-0.9076365	1.3339120	0.91466702
15.Küme	135	0.6011241	-1.31062716	0.7905501	-1.0049100	0.46464592
16.Küme	92	0.4006265	-0.28944678	-0.5540478	0.5204543	-2.30462805
17.Küme	87	0.6141198	-0.34230646	-0.9523615	0.5623873	-0.47624053
18.Küme	41	-0.9346870	-0.33296773	0.6918004	0.8185537	0.47374370
19.Küme	52	0.6403284	1.55296452	0.4348423	0.5204543	-1.49207526
20.Küme	57	0.9192502	-0.72568316	0.8382680	0.9307199	0.54633947

Peyzaj kümelerine ait snee eğrisi

Cluster Dendrogram

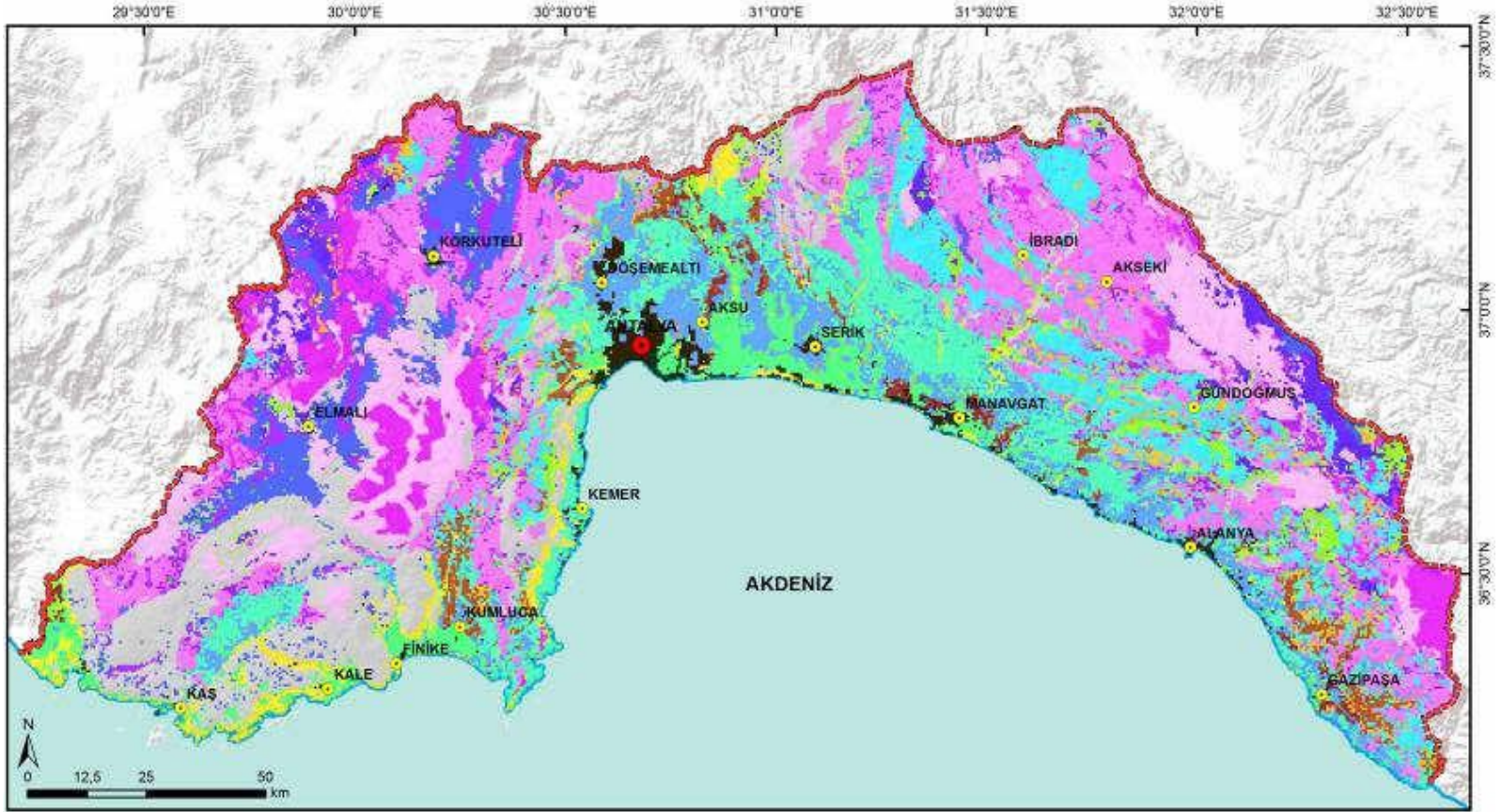
Peyzaj karakterlerine ve karakter tiplerine ait dendrogram

Kaynak: Atik, M., Ortaçşme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

Antalya için Bölgesel (Kırsal) Peyzaj Karakter Tipleri ve Alanları

Homojen Birim Sayısı	Peyzaj Karakter Tipi	Makro Peyzaj Karakter Alanı
155	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar ve Maki Bitki Örtüsü Peyzaj Karakter Tipi	Kretase Kireçtaşı Dağlık, Yüksek Dağlık Karışık Akdeniz Ormanları ve Orman Kayalıkları
83	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Açıklıkları ve Çıplak Orman Kayalıkları Peyzaj Karakter Tipi	
205	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlı Herdemyeşil Ormanlar ile Orman Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi	Kretase Kireçtaşı ve Kırmızı Akdeniz Toprakları, Dağlık, Yüksek Dağlık Herdemyeşil Akdeniz Ormanları
106	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Kayalıkları ve Açıklıkları ve Peyzaj Karakter Tipi	
135	Ekilebilir Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi	Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzlükleri Tarım, Kırsal Yerleşimleri ile Doğal Alanlar
52	Yaşlı Kayaçlar ile Yüksek Dağ Orman Kayalıkları ve Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi	
128	Ekilebilir Buzul Çağı Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi	
175	Kıyı ve Kıyı Gerisi Eşik Araziler ile Karışık ve Ekilebilir Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
92	Dağlık Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	
153	Killi ve Kireçtaşı Buzul Çağı Birikintileri Herdemyeşil Ormanları Peyzaj Karakter Tipi	
100	Buzul Çağı Alüvyal Ovaları Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
60	Yüksek Dağ Yerleşimleri Peyzaj Karakter Tipi	
77	Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzlükleri Kentsel-Kırsal Yerleşimler, Tarım Alanları ve Doğal Alanlar Mozaik Grupları
103	Karasal ve Kırsal Sulak Alanlar Peyzaj Karakter Tipi	
135	Akarsu Yatakları ile Karışık Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	
92	Karışık Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
87	Kıyı Kesimi Yoğun Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
41	Yaşlı Kayaçlar ile Kıyı ve Kıyı Gerisi Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
52	Herdemyeşil Kıyı Ormanları Peyzaj Karakter Tipi	
57	Kıyı ve Kıyı Gerisi Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	

Kaynak: Atik, M., Ortaççeşme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

Antalya Bölgesi Kırsal Peyzaj Karakter Tipleri Haritası

----- Antalya İl Sınırı

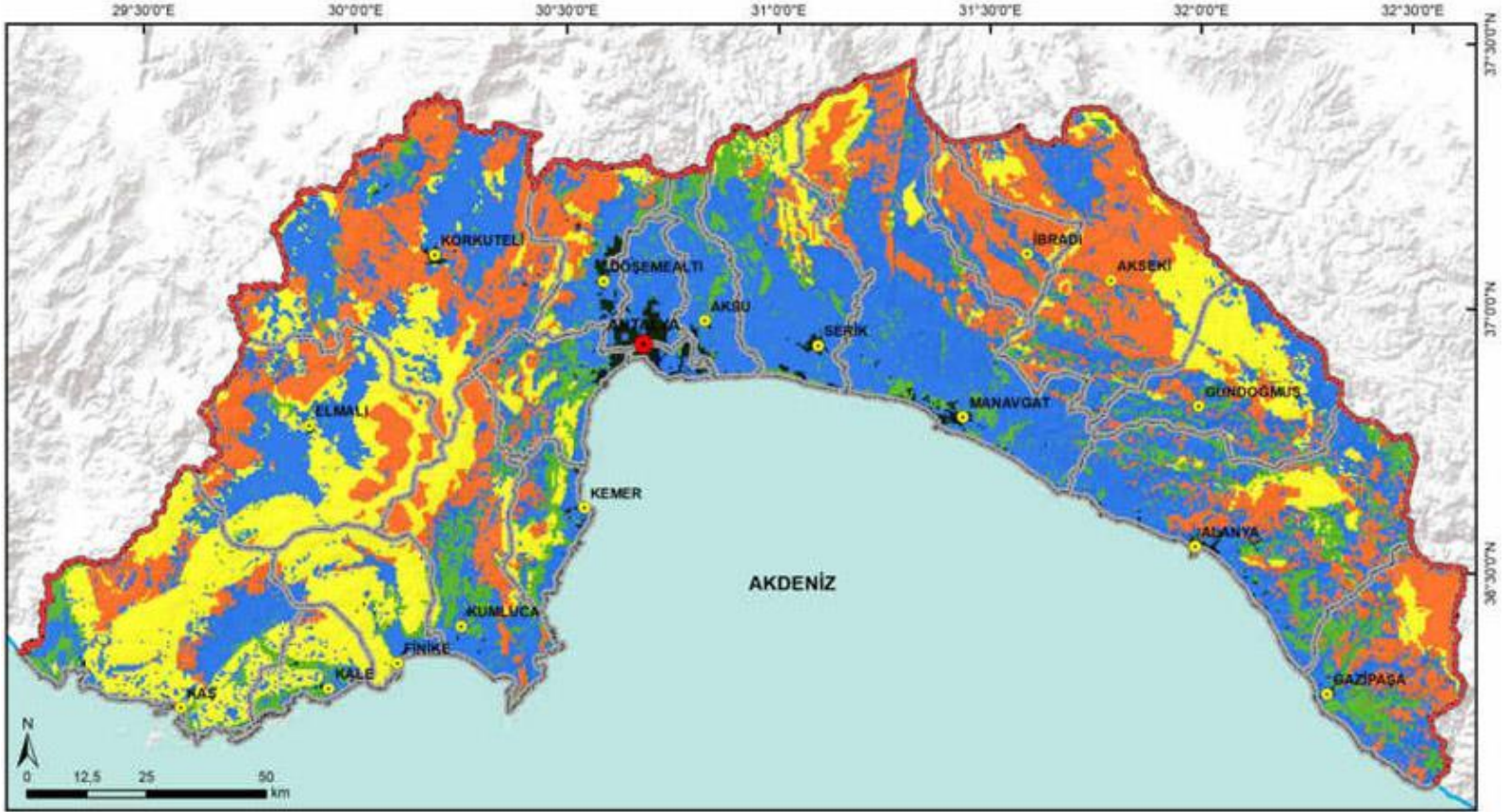
● İl Merkezi

● İlçe Merkezi

■ Kentsel Yerleşim Alanları, Endüstriyel Alanlar ve Maden Ocakları

1	5	9	13	17
2	6	10	14	18
3	7	11	15	19
4	8	12	16	20

Kaynak: Atik, M., Ortaçesme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

Antalya Bölgesi Makro Kırsal Peyzaj Karakter Alanları Haritası

● İl Merkezi	■ Kentsel Yerleşim Alanları, Endüstriyel Alanlar ve Maden Ocakları
● İlçe Merkezi	■ Kretase Kireçtaşı, Dağlık, Yüksek Dağlık Karışık Akdeniz Ormanları ve Orman Kayalıkları
--- Antalya İl Sınırı	■ Kretase Kireçtaşı ve Kırmızı Akdeniz Toprakları, Dağlık, Yüksek Dağlık Herdemyeşil Akdeniz Ormanları
□ Antalya İlçe Sınırları	■ Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzükleri Tarım Alanları, Doğal Alanlar ve Kırsal Yerleşimler
	■ Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzükleri Kentsel-Kırsal Yerleşimler, Tarım Alanları ve Doğal Alanlar Mozaik Grupları

Kaynak: Atik, M., Ortaçşeme, V., Yıldırım, E., Özçatalbaş, O., Kavas, K.R., Ünal, O., Sabuncu, R., Alpaslan, A.Ö. 2018. Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi. TÜBİTAK-1001, 242 s.

TEŞEKKÜR EDERİM 😊

